

Even snuiven voor wat tepelvocht

V1 24-04-10 katern 6 pagina 04

Een nieuwe methode kan eerder dan nu een indicatie opleveren voor borstkanker.

Door **Ellen de Visser**

Als borstkanker vroegtijdig wordt ontdekt, is de kans op genezing groot, maar wie een knobbelijtje vindt, kan al te laat zijn. Ondanks uitgebreide screeningsprogramma's overlijdt nog altijd 40 tot 50 procent van de patiënten aan de ziekte.

Er bestaat een methode die de kanker mogelijk aan het licht kan brengen voordat die zichtbaar is op een scan of foto: analyse van tepelvocht. In dat vocht zitten afschilferende cellen van de klierbuisjes die in de tepel uitkomen. Juist in dat klierweefsel ontstaat de kanker. De cellen in het tepelvocht bevatten dna dat op afwijkingen kan worden onderzocht.

Tot nu toe stuitten internationale onderzoekers daarbij op problemen. Bij

veel vrouwen lukte het niet om tepelvocht te bemachtigen. Afkolven bleek veelal maar bij de helft van hen resultaat op te leveren. Bovendien kon microscopisch onderzoek van de cellen in het vocht de aanwezigheid van de borstkanker maar in beperkte mate voorspellen.

Arts-onderzoeker Karijn Suijkerbuijk slaagde erin om die problemen te omzeilen. Zij promoveerde deze week aan de Universiteit Utrecht op een onderzoek naar het opsporen van borstkanker met tepelvocht. Suijkerbuijk gaf de vrouwen een neusspray met oxytocine, een hormoon dat de toeschietreflex regelt bij borstvoeding. Zo'n 90 procent van de vrouwen produceerde daardoor een paar druppels vocht, voldoende voor een analyse.

In die analyse draait het om methylering, een chemisch proces waarbij de structuur van het dna verandert, waardoor genen niet kunnen worden afgelezen en de productie van eiwitten, die de functie van de genen uitvoeren, stopt. Bij het ontstaan van kanker speelt methylering al vroeg een cruciale rol: genen die ervoor zorgen dat cellen zich niet onge-

remd delen, worden uitgeschakeld.

Suijkerbuijk gebruikte een nieuwe methode waarbij een chemische stof niet-gemethyleerd van gemethyleerd dna onderscheidt, waarna het dna werd verveelvoudigd. Ze onderzocht de methylering van elf genen waarvan bekend is dat ze bij het ontstaan van borstkanker van belang zijn. Tussen vrouwen met en zonder borstkanker bleken significante verschillen te bestaan.

De resultaten zijn aanleiding voor het UMC Utrecht om de komende jaren een grote groep vrouwen te volgen. Van honderd vrouwen met borstkanker zal vlak voor de operatie tepelvocht worden afgenomen. Daarnaast worden 350 vrouwen met een verhoogd risico op borstkanker vijf jaar lang gevolgd, waarbij jaarlijks tepelvocht wordt afgenomen. 'We bekijken of we zo de kanker kunnen zien aankomen.' Ondanks de veelbelovende resultaten is het volgens Suijkerbuijk pas over een paar jaar mogelijk om te bepalen of analyse van tepelvocht onderdeel moet worden van de standaard screening op borstkanker bij vrouwen met een verhoogd risico.